

PLA DE CONCA DE L'EBRE Prop de 5.000 hm³ separen el cabal ecològic de la Confederació Hidrològica de l'Ebre del que defensa el territori

L'ordre dels factors altera el producte

Com és possible que, aplicant una mateixa eina de planificació hídrica, el resultat siga radicalment diferent en funció de qui fa els números? Fonts de l'ACA analitzen per què és impossible entendre's amb la

CHE pel cabal ecològic: l'organisme estatal no hauria atès les variables de singularitat del Delta i el tram final de l'Ebre, com la falca salina o la falta d'aportació de sediments del riu, ni les necessitats de les espècies

autòctones com la saboga; un retret confirmat per experts en la matèria. L'ACA considera que és una qüestió "políticament enrocada". Només la Comissió Europea podria desencallar-la.

TERRES DE L'EBRE *Oscar Meseguer*

Un abisme separa la CHE i el territori, l'Estat i el govern de la Generalitat: prop de 5.000 hectòmetres cúbics de diferència, és a dir, una tercera part de tota l'aigua que l'Ebre va aportar al mar el 2013 en un any de rècord històric de cabal. És la gran distància que hi ha entre els més de 7.800 hm³ de mitjana de cabal ecològic previst per la Comissió per a la Sostenibilitat de les Terres de l'Ebre (CSTE), que fa un càlcul diferent per a anys humits (9.900), secs (5.870) o intermitjos (7.730), i el cabal ecològic que fixa el controvertit Pla de conca de l'Ebre impulsat per la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (CHE), que no passa dels 3.100 hm³ anuals i no diferencia entre anys secs i humits. "És un tema enrocacat políticament; si hi ha canvis, respondran a temes polítics", lamenten fonts del departament de Territori de la Generalitat, que va impulsar i avala la recent actualització de la proposta de cabals de la CSTE. Aquesta revisió (anteriorment, la CSTE defensava una forquilla d'entre 7.000 i 12.000 hm³ a l'any) es va fer per poder incorporar paràmetres com noves sèries hidrològiques i, paradoxalment, noves directrius establertes a la Instrucció Tècnica de Planificació aprovada pel ministeri de Medi Ambient el 2008, el mateix Ministeri al qual, a través de la CHE, li surten uns números completament diferents. Com pot ser que el matis polític a un càlcul científic done per a 5.000 hectòmetres cúbics de diferència?

Aquest setmanari ha consultat experts en la matèria i fonts contrastades de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) per arribar a la conclusió que per a la CHE, faça com faça els números, el resultat és inflexible perquè el compte està fet a l'inrevés: els 3.100 hm³ anuals són el quocient, el que queda després de desenvolupar tot el regadiu.

MILLORES ESTÈRILS En l'actual revisió del Pla de conca, la CHE ha subdividit l'estuari del delta de l'Ebre en dos masses d'aigua, quan abans era considerat com una única massa, la qual cosa hauria de permetre afinar amb els indicadors biològics; i ha incorporat les llacunes com a aigües de

transició (masses d'aigua pròximes a la desembocadura dels rius), cosa que també faria augmentar els objectius ambientals. També ha passat d'utilitzar com a indicador, a l'hora de fixar els cabals, el barb comú (*Barbus bocagei*), una espècie poc sensible a les reduccions de cabal i poc representativa de l'excepcionalitat del tram final de l'Ebre, a fer servir la mateixa espècie autòctona que usa en els seus càlculs la CSTE: la saboga. Curiosament, però, el resultat no millora: 3.100 hm³ anuals.

Al marge de que la casa estiga començada per la teulada, les fonts de l'ACA consultades expliquen que això respon a dos qüestions conceptuals. En primer lloc, tot i que la instrucció estatal de planificació ja insta a diferenciar entre un estuari i una capçalera i a aplicar les singularitats ambientals de cada zona, "a l'hora de la veritat la CHE ho tracta tot com si fos el Segre, no té en compte les varia-

bles que sí que hem ponderat nosaltres al tram final de l'Ebre", com serien la falca salina, la poca aportació de sediments o la pesca. És a dir, el pla etiqueta el Delta com una zona de transició i hi preveu dos àmbits ecològics diferents, però no els tracta en conseqüència. No és té en compte la fragilitat dels ecosistemes vinculats al Delta. "Per exemple, la falca salina [l'entrada d'aigua salada riu amunt] arriba de forma permanent a l'illa de Gràcia [a l'alçada de Sant Jaume i Deltebre], però més amunt ha d'haver molta més aigua dolça que salada i això es pot modular amb el cabal", reivindiquen des de l'ACA. A més cabal, la falca salina retrocedeix.

LA SABOGA, PERÒ AL MIÑO L'altra diferència conceptual entre la CHE i la CSTE són els estudis previs amb les espècies afectades. "Amb la saboga, a través de la subseu de l'IRTA [Ins-

titut de Recerca Tecnològica Agroalimentària] a la Ràpita, es van fer estudis de camp analitzant per on es mou majoritàriament, quines profunditats i calats necessita; són estudis incerts, però la incertesa es pot corregir amb insistència i ganes", transmet l'ACA. En canvi, segons les mateixes fonts i segons confirmen diferents experts, la CHE ha presentat també les corbes de preferència de la saboga, però al riu Miño! "I no té cap sentit extrapolar la realitat d'un riu amb un altre", es queixen els detractors del pla estatal. "Darrerament ens han dit [el Ministeri] que també tenien fets els càlculs amb la saboga a l'Ebre, però això nosaltres no ho hem arribat a veure", sostenen els arguments tècnics de l'ACA. I, al cap i a la fi, el resultat és inamovible: 3.100 hectòmetres cúbics anuals de cabal ecològic.

Amb aquest cabal ecològic que les Terres de l'Ebre, majoritàriament, ex-

DESTACAT

En favor de les espècies autòctones

La nova proposta de la CSTE, que el govern de la Generalitat, la Comunitat de Regants de l'Esquerra, la Plataforma en Defensa de l'Ebre i els representants dels ajuntaments han defensat sense èxit durant la tramitació del nou Pla de conca, també ha evolucionat en el sentit que inclou, per primera vegada, un cabal de sequera, un règim d'excepcionalitat per a situacions de sequera prolongada, que fixa el cabal mínim per al tram final de l'Ebre en 3.518 hectòmetres cúbics anuals. "Cada deu anys acostuma a produir-se un episodi de sequera", calcula l'ACA, que defensa en qualsevol cas que aquesta reducció puntual i natural del cabal, emmarcada en un règim de cabals suficientment elevats, respon també a les necessitats que tenen en general les espècies autòctones respecte a les invasores, que impliquen un 50% de l'ecosistema del riu. "Espècies com la saboga, el barb o la madrilla necessiten cabals alts, fortes crescudes i velocitat i, de tant en tant, una baixada de cabal", defensa la principal autoritat hidràulica de Catalunya. ■

ceptuant els Regants de la Dreta, consideren del tot insuficient, el Pla de conca 2016-2021 ha sigut aprovat pel Comitè d'Autoritat Competent, el Consell de l'Aigua de la Conca de l'Ebre i el Consell Nacional de l'Aigua.

EUROPA, L'ÚLTIM CARTUTX Només li falta el vistiplau del consell de ministres, que és una incògnita en el temps perquè estem en període preelectoral, però que s'hauria de fer efectiu enguany per entrar en vigor. "Tècnicament està tot fet, no preveiem cap canvi; de fet, mai hem obtingut resposta", es resigna l'ACA. L'única esperança seria la Comissió Europea, que en el seu informe sobre els plans de totes les conques espanyoles en crítica la falta d'informació i d'objectius sobre l'estat ecològic de les aigües, un dèficit que posa en qüestió la capacitat de l'Estat per determinar els cabals ecològics. ■